

SAJTÓKÖZLEMÉNY

a Tokaj-Hegyalja Egyetem Regionális Történeti és Művelődéskutató Tanszékének megalakulásáról és céljairól

Regionális Történeti és Művelődéskutató Tanszék elnevezéssel új oktatási-kutató szervezeti egység alakult a Tokaj-Hegyalja Egyetemen. A tanszék a sárospataki, Tokaj-hegyaljai, zempléni, illetve felső-magyarországi régió helytörténeti, továbbá társadalom-, művelődés-, tudomány- és kultúrpolitika-történeti sajátosságainak, illetve ezek országos, közép-európai és nemzetközi kölcsönhatásainak történeti dimenziójú, interdiszciplináris és komparatív jellegű vizsgálatát és az oktatásban történő megjelenítését tűzte ki célul. E feladatokat három kutatási programban végzi: *Iskolavárosok Kutató Program*; *Közép-Európa Tanulmányok Kutató Program*; *Tokaji Borvidék Története Kutató Program*. A kutatási programokat a *Zempléni Társadalomtudományi Műhely* foglalja keretbe. A tanszéken működik a *Zempléni Múza* folyóirat szerkesztősége.

A tanszék munkatársai: Prof. Dr. *Bolvári-Takács Gábor* tanszékvezető egyetemi tanár, *Bordás István* kutatásszervezési koordinátor, Dr. *Egey Emese* egyetemi docens, Dr. *Soltész Márton* egyetemi adjunktus, *Bihari Sándor* tudományos segédmunkatárs. A Zempléni Társadalomtudományi Műhely további külső tagjai: *Alkonyi László* közgazdász, borász, a THE címzetes egyetemi docense; Dr. habil. *Kelemen Judit* ének-zenetanár, karvezető; Dr. *Kovács Áron* történész; Dr. *Mórocz Gábor* irodalomtörténész; Prof. Dr. *Pusztay János* nyelvész, Dr. habil. *Ugrai János* történész; Dr. *Ungváry Krisztián* DSc történész, borász. A Műhely tanácsadó tagjai: Prof. Dr. *Agárdi Péter* irodalomtörténész; Prof. Dr. *Dienes Dénes* egyháztörténész; Dr. *Koncz Gábor* közgazdász, a THE címzetes egyetemi tanára; Prof. Dr. *Viga Gyula* DSc etnográfus.

Az **Iskolavárosok Kutató Program** nemcsak a sok évszázados iskolavárosi múltra visszatekintő Sárospatakot vizsgálja, hanem a sárospataki iskolakultúra virágzását lehetővé tevő regionális jellegzetességeket és a Tokaj-Hegyalja térségén túlmutató, Sárospatak fennmaradásához hozzájáruló szellemi kölcsönhatás, kulturális transzfer különböző dimenzióit és szereplőit is. Az iskolavárosi jelleg kialakulásának és fejlődésének kutatása, valamint továbbvitele a Tokaj-Hegyalja Egyetem számára egyszerre esély az akadémiai, egyetemi szférában való pozíció megtalálására, valamint a helyi, térségi kulturális elit identitásának megerősítésére. Mindez kiegészül Sárospatak 19–20. századi várostörténetének, az elszármazott, neves pataki diákok életrajzainak és a sárospataki neveléstörténeti hagyomány országos viszonylatban meghatározó jelentőségű dimenzióinak kutatásával. A program vezetői: Bolvári-Takács Gábor és Ugrai János.

Az évtizedes szünet után folytatódó **A pataki diákvilág anekdotakincse** sorozat VI. kötete az Iskolavárosok Kutató Program első publikációs eredménye. A közel száz éve, 1927-ben indult széria köteteinek megjelenése nem volt zavartalan, a II. kötet 1930-ban, a III. viszont csupán 1996-ban látott napvilágot, majd 2001-ben és 2012-ben megjelentek a IV. és V. kötetek. A szerkesztők (Bolvári-Takács Gábor és Ugrai János) szándéka a sorozat immár rendszeres időközönként történő folytatása, amelyhez nélkülözhetetlen a pataki diákok és tanárok közreműködése.

A VI. kötet alapját Galgóczy Gyula (1887–1966) diákemlékei képezik. A kézirat Szüle Tamás, a szerző unokája révén jutott el a szerkesztőkhöz. A szöveg nemcsak pontos kifejezőmódja és stilisztikai egységessége miatt kuriózum. Ilyen terjedelmű összefüggő, a teljes diákidőszakot

átfogó memoárra nem ismerünk más példát. Galgóczy az 1897/98. tanév elejétől az 1905/06. tanév végéig járt Patakra. Anekdotáiból a századforduló iskolája tárul elénk, tanári szigorával és erős önkormányzatiságával, belső viszonyaival és politikai-közéleti affinitásával, csínytevésre mindig kész diákjaival.

A sárospataki diákemlékek az idők folyamán számos, később szépíróvá vált öregdiákot meghílettek. A VI. kötet második részében Dobos László, Gulyás István, Koncsol László, Lőrinczy György, Mács József és Móricz Zsigmond írásaiból adunk közre egy csokorra valót: lírai esszét és anekdotikus novellát, memoárt és önéletrajzi elemekkel vegyített kisprózákat, hallomásból leírt és személyesen átélt történeteket. Válogatásunk során arra törekedtünk, hogy átfogjuk a 19. század második felétől a 20. század közepéig terjedő időszakot, s köztük egyaránt legyen gimnáziumi és tanítóképzős diákemlék.

Tájékoztatás a tanszéknek e sajtótájékoztató keretében nem tárgyalt tevékenységei köreiről

A *Tokaji Borvidék Története Kutatási Program* bemutatkozására **2024. április 18-án, 14 órakor** a tokaji Világörökségi Bormúzeumban kerül sor, a Teleki József Akadémiai Klub nyilvános tudományos előadása keretében: *Tokaji bor, mint palackozott árucikk*, előadó: Ungváry Krisztián. Az előadás egyik szakmai opponense Alkonyi László; mindketten a kutatási program vezetői.

A *Közép-Európa Tanulmányok Kutatási Program* bemutatkozására **2024. április 18-án, 18 órakor** Budapesten, a Józsa Judit Galériában kerül sor, az induló Báthory Téka kiadványsorozat első három kötetének könyvbemutatóján. Az esemény házigazdái Pusztay János programvezető és Egey Emese, a program tanszéki koordinátora. A kötetek sárospataki bemutatóját 2024. május 8-án rendezzük.

Sárospatak, 2024. április 18.